

ВИСНОВОК
ЩОДО ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ОСВІТНЬОЇ-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПРАВО»
ЗДОБУВАЧАМИ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ
ОСВІТИ

Освітньо-професійна програма «Право» (далі – ОПП) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) є нормативним документом, який регламентує компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки магістрів у галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Ініціатором впровадження ОПП виступив ректорат Університету. Необхідність розроблення та впровадження ОПП були обґрунтовані прогнозами потреб ринку праці, потребами стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти, а також досвідом національних і закордонних ЗВО. Було сформовано проектну групу із розробки ОПП під загальним керівництвом проректора з навчально-методичної роботи професора В.В. Комарова та призначенням гарантом проектної групи докторки юридичних наук, професорки, завідувачку кафедри кримінального процесу О.В. Капліну. Розроблений проект, підготовлений робочою групою, пройшов експертизу відповідно до системи внутрішнього забезпечення якості освіти Університету, отримав позитивні відгуки від представників академічної спільноти, роботодавців, здобувачів.

Подальша робота над вдосконаленням ОПП продовжувалась під загальним керівництвом проректора з навчально-методичної роботи професора О.М. Ярошенко. З урахуванням затребуваності запропонованих здобувачам компонентів ОП, програма була зкоректована. Наказом ректора №234 від 07.09.2021 було призначено нового гаранта програми докторку юридичних наук, професорку, завідувачку кафедри трудового права Середу О.Г, під керівництвом якої продовжилась робота над вдосконаленням ОПП.

У розробленні ОПП брали участь: доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, член-кореспондент Національної академії правових наук України Б.М. Головкін; завідувач спеціальної кафедри №1 «Досудове розслідування та правове забезпечення оперативно-службової діяльності Служби безпеки України» Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ С.О. Гриненко; кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри військового права Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого О.В.Червякова; докторка юридичних наук, професорка, завідувачка кафедри кримінального процесу Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого О.В.Капліна; доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінального права Ю.А.Пономаренко; здобувач вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Є.В.Вовк.

Викладання навчальних дисциплін здійснюють 45 докторів наук (із них: 31 докторів юридичних наук, професорів; 10 – докторів юридичних наук, доценти; 1 – доктор соціологічних наук, професор; 1 – доктор політичних наук, професор; 2 – доктори філософських наук, професор); 165 кандидатів юридичних наук (із них – 4 професори; 113 – доцентів; 7 - старших викладачів; 41 – асистенти, які мають достатній стаж практичної, наукової й педагогічної роботи); 1 кандидат історичних наук; 11 - старших викладачів; 7 – викладачів, які мають достатній стаж практичної, наукової та педагогічної роботи. Усі 229 науково-педагогічних працівників є штатними співробітниками НЮУ імені Ярослава Мудрого та мають підтверджений високий рівень наукової і професійної активності.

ОПП пройшла експертизу відповідно до «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», яка і дозволяє сформулювати такі висновки.

1. *Основними цілями ОПП є забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних,*

інтегрованих в національний, європейський та світовий професійний простір фахівців у галузі юридичної практики з розвинутими теоретичними знаннями, інноваційним типом мислення, прикладними вміннями, навичками та іншими компетентностями, які необхідні для вирішення складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у сфері права, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій у цій сфері. Цілі ОПП повністю відповідають місії та стратегії розвитку Університету. Реалізація ОПП дає можливість досягти всіх її програмних результатів навчання.

2. ОПП розроблено відповідно до освітнього законодавства України, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», а також нормативних документів НЮУ імені Ярослава Мудрого, які регулюють освітній процес в Університеті: Статуту Університету, затвердженому Наказом МОН від 25.06.2018 р. № 688; «Стратегічного плану розвитку Університету на 2018–2024 роки»; «Положення про організацію освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора Університету від 26.06.2015 р. № 128; «Положення про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 127 від 26.06.2015 р., із змінами, затвердженими наказом ректора № 147 від 01.07.2016 р.; «Положення про вибір навчальних дисциплін», затвердженого наказом ректора № 93 від 11.04.2018 р., «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 204 від 31.08.2018 р.; «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 96 від 02.06.2020 р.; «Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого на академічну мобільність», затвердженого наказом ректора № 216-С від 04.06.2020 р.; «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних,

науково-педагогічних працівників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого», затвердженого наказом ректора № 124 від 01.07.2020 р.; Структури навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, затвердженої на засіданні Науково-методичної ради (протокол № 1 від 23.02.2021 р.), «Положення про гаранта освітньої програми», затвердженого на засіданні Науково-методичної ради (протокол № 5 від 02.11.2021 р.), «Положення про організацію самостійної роботи студентів/курсантів у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №5 від 23 грудня 2021 р.), «Положення про інклюзивну освіту в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №5 від 23 грудня 2021 р.); «Положення про порядок визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти», затвердженого на засіданні вченої ради (протокол №13 від 7 липня 2022 р.) та ін.

3. Зміст ОПП повністю відповідає:

– об'єкту вивчення: ОПП спрямована на вивчення права як соціального явища та особливостей його застосування, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах, в основі яких покладені людська гідність та верховенство права;

– цілям навчання: набуття у здобувачів вищої освіти здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правотворчості і правозастосування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

– теоретичному змісту предметної області спеціальності: вивчення правових доктрин, цінностей та принципів, на яких базується творення права, його тлумачення та особливості застосування, у тому числі: підстав, меж повноважень та способів діяльності фахівця у сфері юридичної діяльності; природи і змісту правових інститутів, етичних стандартів правничої професії;

– методам, методикам і технологіям предметної області спеціальності: невід’ємною складовою всіх навчальних дисциплін фахової підготовки є науковий інструментарій досліджень у сфері права, загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ, методики з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права, цифрові технології, методи оцінювання та аналізу інформації, методи доведення;

– інструментам та обладнанню предметної області спеціальності: навчальні дисципліни ОПП спрямовані на формування вмінь і навичок використання сучасного високотехнологічного інформаційно-комунікаційного обладнання, інформаційних ресурсів та програмних продуктів, що застосовуються в освітньому процесі.

4. Особливостями ОПП є:

- *поліваріативність*, яка забезпечується завдяки широкому спектру освітньо-професійних напрямів та майнорів вибіркових освітніх компонент, що надають здобувачу вищої освіти можливість обрати найбільш привабливі та сучасні напрями навчання залежно від майбутньої правничої діяльності, тенденцій розвитку ринку праці на регіональному та державному рівнях;

- *системність та універсальність*, які полягають у поєднанні вивчення загально-правових дисциплін (публічне право, приватне право, порівняльне правознавство, державна влада та місцеве самоврядування, професійна відповідальність правника), обумовлюючих виховання високого рівня правової культури здобувача вищої освіти, із навчальними дисциплінами, спрямованими на формування спеціальних практичних компетентностей, необхідних для успішної діяльності у сфері права, що детермінує можливість працевлаштування за будь-якою правничою спеціальністю;

- *новаторський підхід до організації освітнього процесу*, який побудований на сбалансованому поєднанні практико-орієнтованих та традиційних академічних методів і прийомів навчання, а також оптимальному підборі

навчальних дисциплін, що сприяють набуттю здобувачами вищої освіти компетентностей, необхідних для здійснення успішної юридичної практики;

- *висококваліфікований унікальний викладацький склад Університету*, що поєднує відомих вітчизняних науковців та практичних працівників (суддів, прокурорів, адвокатів, представників органів державної влади, судових експертів тощо), а також залучених до викладання професорів-візитерів закордонних університетів-партнерів;

- *практикоорієнтованість*, що забезпечується формуванням у студентів практичного досвіду шляхом впровадження їх в професійне середовище в процесі навчання; залучення їх до роботи у юридичній клініці; запровадженням у навчальний процес практикоорієнтованих освітніх компонент та методів навчання; залученням до викладання практичних працівників;

- *застосування сучасних освітніх технологій та інноваційних методик викладання*, що полягає у використанні під час освітнього процесу мультимедійного обладнання, мультимедійних презентацій, інформаційно-аналітичних ресурсів бібліотечного комплексу, новітніх навчальних криміналістичних засобів, залів судових засідань, навчальних електронних інформаційних комплексів та таких методів навчання, як дебати, модельні судові процеси, майстер-класи, тренінги, ділові ігри, брейн-ринги тощо;

- *використання під час навчання онлайн-технологій*, що забезпечують ефективне поєднання офлайн та он-лайн форм взаємодії студентів і викладачів у вигляді *змішаного навчання*. Для дистанційного навчання використовуються платформи Moodle, Zoom, Microsoft Teams, Google Classroom, відкриті групи у соціальних мережах Facebook, Telegram, Viber тощо;

- *комплексний підхід до всебічного розвитку здобувачів вищої освіти*, створенні можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання, що у сукупності забезпечує формування професійних навичок та soft skills, зокрема лідерських якостей, креативності, критичного мислення, нульової толерантності до корупції, ефективній організації роботи,

прагненню до самовдосконалення, здатності вирішувати складні завдання в напружених умовах, публічно висловлювати і відстоювати свою правову позицію, працювати як самостійно, так і в команді тощо, що дозволять випускнику бути успішним у практичній правозастосовній діяльності, пов'язаній з юридичною практикою;

- *забезпечення постійного моніторингу якості освіти* на основі принципів університетської автономії, системності в управлінні якістю освітньої діяльності та якістю вищої освіти, належності та ефективності процедур моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, доступності і прозорості процедур забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти;

заохочення академічної мобільності студентів та викладачів, що полягає у забезпеченні викладання навчальних дисциплін професорами-візитерами із закордонних університетів та провідним українськими та зарубіжними юристами-практиками, створення умов для «включеного» навчання та викладання, заліку кредитів ECTS, залучення формальних та неформальних платформ, заохочення самоосвіти та академічної активності студентів.

5. *Форми й методи навчання та викладання за ОПП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу.* ОПП орієнтована на особистість кожного здобувача вищої освіти, його розвиток, формування системи цінностей, довіри та співпраці з викладачами, забезпечення індивідуальної траєкторії навчання, на забезпечення якої спрямовано 25% обсягу ОПП. Студентоцентрований підхід ОПП реалізується через: педагогіку співпраці, яка формує взаємовідносини між викладачем і здобувачем вищої освіти, що будуються на основі взаємоповаги, довіри, авторитету, принципах академічної доброчесності; врахування думки здобувачів освіти стосовно організації освітнього процесу, форм і методів навчання та викладання; формування індивідуальних освітніх траєкторій навчання; впровадження академічної мобільності здобувачів освіти; існування процедур розгляду апеляцій

здобувачів вищої освіти; прозорі та об'єктивні критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; гарантування умов отримання освітніх послуг здобувачами освіти з особливими потребами; запровадження сучасних форм і методів навчання, інноваційних освітніх технологій, сучасних методів оцінювання; можливість вибору навчальних дисциплін; практика залучення фахівців-практиків до освітньої процесу ОПП задля передачі соціального та професійного досвіду.

Можливість формування індивідуальної траєкторії навчання здобувача забезпечується через такі процедури: самостійне обрання здобувачем вибіркового компонента ОПП; створення індивідуального навчального плану здобувача; участь в програмах академічної мобільності, у тому числі міжнародної; гнучка організація навчання через різні форми: очна, заочна; індивідуалізацію форм і методів навчання; регулярне оцінювання здобувачами вищої освіти змісту та структури навчальних дисциплін (далі – НД) із метою їх подальшого вдосконалення; самооцінювання й самоконтроль здобувачами власних результатів навчання; розвиток дистанційних навчальних технологій.

6. ОПП передбачає використання:

– актуальних методів навчання і викладання, які сприяють досягненню програмних результатів навчання, серед яких: формально-логічний, проблемний, дослідницький, евристичний, ситуаційний, метод Сократа, групова дискусія, майстер-клас юриста - практика, лекторіум/тренінг, проведення moot-courts, презентація проєктів, опрацювання аналітичних завдань, підготовка експертних висновків із проблемних питань, ділові/рольові ігри, підготовка портфоліо, тез на конференцію, практика з майбутньої професії, самостійна робота з підручником, навчальними посібниками, нормативно-правовими джерелами, Інтернет-ресурсами (самонавчання), електронно-інформаційними комплексами кафедр, методи дистанційного навчання з використанням платформ Zoom, Moodle, Facebook, практика з майбутньої професії тощо.

– *інноваційних освітніх технологій*: проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія модульного навчання, технологія ігрового навчання, дистанційне навчання, змішане навчання, «перевернуте навчання» тощо;

– *сучасних методів оцінювання*: усне опитування, експрес- опитування, розв'язання тестових завдань, практичних завдань/задач, підготовка і захист реферату за ініціативою студента, peer review, захист кейсу, захист портфоліо, самооцінка студента за питаннями для самоконтролю, колоквиум, захист курсових робіт, усний/письмовий іспит/залік, захист звіту про проходження практичної підготовки, комплексний іспит.

7. *ОПП спрямована на поєднання в процесі її реалізації навчання і досліджень*. Цілі, завдання, структура і програмні результати навчання ОПП, так само навчальний план, силабуси, робочі програми всіх НД і науково-методичні матеріали для здобувачів вищої освіти, не тільки відображають здобутки сучасної науки права, а й орієнтують осіб, які навчаються, на самостійні дослідження правових явищ та процесів, а також тенденцій розвитку суспільних відносин.

8. *ОПП і навчальним планом передбачено виробничу практику здобувачів вищої освіти* (20,0 кредитів ЄКТС, або 600 годин), яка належить до обов'язкових компонентів ОПП. Питання практичної підготовки регламентуються «Робочою програмою виробничої практики студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (спеціальність 081 «Право», 293 «Міжнародне право»)). Керівники баз практики, з якими укладено меморандуми про співпрацю, зорієнтовані на поглиблення у здобувачів вищої освіти когнітивних та практичних умінь/навичок у предметній області, беруть участь в аналізі результатів практики.

ОПП дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої практичної професійної діяльності (див. перелік компетентностей в ОПП).

Проходження практики здійснюється у відповідності з розробленими програмами на базах практики: органах державної влади (місцевого

самоврядування), Секретаріаті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Органах прокуратури України, Органах Національної поліції України, Органах Національного антикорупційного бюро України, Центрах (бюро) з надання безоплатної правової допомоги, Міністерстві юстиції України та його територіальних підрозділах, Органах державної виконавчої служби (приватний виконавець), Органах державної судової адміністрації України, Місцевих/апеляційних судах, Органах нотаріату (приватний нотаріус), Юридичних підрозділах підприємства, установи, організації, Адвокатських об'єднаннях/адвокат. Як база практичної підготовки студентів використовується Юридична клініка Університету.

9. *ОПП забезпечує формування у здобувачів вищої освіти соціальних компетентностей (soft skills), які відповідають цілям і результатам навчання:* здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1); здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3); здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 4); здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово (ЗК 5); здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 6); здатність працювати в міжнародному середовищі (ЗК 9); здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру (ЗК 1.1); здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності (ЗК 1.2); здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти (ЗК 1.3); здатність здійснювати медіацію в професійній діяльності (ЗК 1.4); здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень (ЗК 1.5); здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення (ЗК 1.6) та ін.

Формування у здобувачів вищої освіти соціальних компетентностей здійснюється у процесі навчання, а також в студентських наукових гуртках, які функціонують на кафедрах Університету. Ці активності дозволяють розвивати: комунікативні навички, навички самоорганізації, тайм-менеджменту, стресостійкості, вміння працювати з інформацією,

адаптивність, вміння вести переговори, вміння працювати в команді, ораторські здібності, вміння робити презентації тощо.

10. *ОПП постійно оновлюється.* У цьому беруть участь викладачі ОПП, наукова спільнота, роботодавці, здобувачі вищої освіти й органи їх самоврядування.

Найбільш ефективними методами оновлення змісту ОПП є: 1) організація наукових дискусій за участю викладачів і роботодавців з актуальних проблем права з публікацією матеріалів; 2) проведення теоретичних і методичних семінарів кафедр з обговоренням актуальних питань викладання теоретичних і практичних проблем права; 3) опублікування викладачами кафедр авторських навчальних посібників, конспектів лекцій, наукових публікацій з питань права; 4) вивчення експертних висновків роботодавців і керівників баз практики, що сприяє з'ясуванню актуальних проблем у сфері суспільних відносин; 5) постійне спілкування викладачів та гарантки ОПП із здобувачами вищої освіти з питань змісту навчального плану та програм НД, якості викладання на ОПП; 6) анкетування здобувачів вищої освіти щодо якості та напрямів удосконалення ОПП; 7) співпраця з органами студентського самоврядування на всіх етапах розроблення й реалізації ОПП тощо.

Отже, форми й методи викладання на освітньо-професійній програмі сприяють досягненню програмних результатів навчання, визначених при її розробленні та вдосконаленні, є оптимальними для підготовки фахівців за спеціальністю 081 «Право».

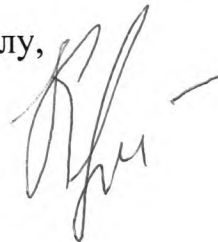
Разом із тим для подальшої активізації процесу досягнення програмних результатів навчання здобувачами освітньо-професійної програми «Право» необхідно забезпечити:

- 1) постійний взаємозв'язок навчальної та дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти на ОПП;

- 2) систематичний зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти щодо якості освітнього процесу, регулярне проведення опитувань здобувачів вищої освіти, які навчаються на ОПП;
- 3) вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти на ОПП, активізацію співпраці із стейкхолдерами, залучення їх більше до освітнього процесу задля підвищення якості освітніх послуг та збільшення у здобувачів вищої освіти практичних навичок професійної діяльності;
- 4) розширення баз практики здобувачів вищої освіти;
- 5) врегульованість можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Це буде сприяти вдосконаленню підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою ««Право» галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» у Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого.

Начальниця навчально-методичного відділу,
докторка філософських наук,
професорка

Галина Клімова